

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 912/2016-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 234/2007, za účasti Okresného súdu Komárno, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 234/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu Komárno prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 234/2007 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Komárno p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Komárno je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet advokátky Mgr. Eleny Szabóovej, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 234/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

V súvislosti s doterajším priebehom konania pred okresným súdom sťažovateľ uvádza:

«1. Sťažovateľ písomným podaním zo dňa 3. 12. 2007 podal osobne v podateľni Okresného súdu Komárno vzájomný návrh v konaní Nc 1005/1996, ktorým si uplatňoval voči Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti SR, nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom.

2. Súd v „základnej“ veci Nc 1005/1996 rozhodol uznesením zo dňa 6. 12. 2007... Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ dňa 21. 12. 2007 odvolanie, okrem iného

aj z dôvodu, že týmto uznesením nebolo rozhodnuté o jeho vzájomnom návrhu, tento jeho návrh nebol ani vylúčený na samostatné konanie, ani o ňom nebolo rozhodnuté inak.

3. Z uvedeného dôvodu (že o jeho vzájomnom návrhu sa v konaní Nc 1005/1996 nekonalo), ako aj z procesnej opatrnosti, podal na Okresnom súde Komárno samostatný návrh, ktorý bol čo do účastníkov aj uplatňovaných nárokov totožný s jeho vzájomným návrhom.

4. O tomto samostatnom návrhu súd konal v konaní 8 C/81/2008 a vo veci dňa 15. 6. 2011 meritórne rozhodol tak, že žalobu zamietal.

5. Proti rozhodnutiu v konaní 8 C/81/2008 podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie.

6. Po podaní odvolania proti rozsudku 8 C/81/2008 bolo sťažovateľovi dňa 30. 6. 2011 doručené uznesenie Okresného súdu Komárno 7 C/234/2007 o zastavení konania pre prekážku litispendencie danú konaním 8 C/81/2008. Z tohto uznesenia sa sťažovateľ dozvedel, že jeho vzájomný návrh z konania Nc 1005/1996 bol v roku 2007 vylúčený na samostatné konanie pod spisovou značkou 7 C/234/2007. Toto uznesenie bolo prvou písomnosťou, ktorá bola v súvislosti s konaním 7 C/234/2007 sťažovateľovi ako účastníkovi konania doručená...

8. Proti uzneseniu 7 C/234/2007 o zastavení konania podal sťažovateľ odvolanie...

9. Krajský súd v Nitre v súvislosti s konaním o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku 8 C/81/2008 uznesením 7 Co/117/2011-159 z 24. 5. 2012 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil po zistení, že vo veci prebieha skôr začaté konanie 7 C/234/2007 a preto nárok sťažovateľa uplatnený v konaní 8 C/81/2008 nie je možné prejednať pre litispendenčnú prekážku tvorenú skôr začatým konaním 7 C/234/2007...

11. Rozhodnutie Okresného súdu Komárno o zastavení konania 7 C/234/2007 odvolací súd uznesením č. 25 Co/314/2012-32 zo dňa 31. 01. 2013 zrušil z dôvodov namietaných sťažovateľom (chronológia podaných žalôb), ako aj z dôvodu, že samotný návrh nebol doručený odporcovi, a rovnako mu nebolo doručené ani uznesenie o zastavení konania.

12. Od vrátenia veci odvolacím súdom Okresný súd Komárno vo veci 7 C/234/2007 nekonal procesné ani meritórne, preto toto obdobie namieta sťažovateľ ako obdobie absolútnej nečinnosti. Ako obdobie nečinnosti súdu hodnotí sťažovateľ aj obdobie

od podania vzájomného návrhu v konaní Nc 1005/1996, keď prvým (!) úkonom súdu z pohľadu sťažovateľa – teda prvým úkonom, z ktorého sa dozvedel o existencii konania 7 C/234/2007, bolo 30. 6. 2011 doručenie uznesenia o zastavení konania. Odporcovi v konaní (Ministerstvo spravodlivosti SR) súd pred zastavením konania súd nedoručil žalobu, a pred postúpením odvolania sťažovateľa proti rozhodnutiu o zastavení konania odvolaciemu súdu nedoručil jeho odvolanie na vyjadrenie žalovanému.

13. Sťažovateľ dňa 15. 10. 2012 podal predsedovi Okresného súdu Komárno sťažnosť na prieťahy v konaní 7 C/234/2007, ktorú riadne odôvodnil a domáhal sa nápravy protiprávneho stavu a ochrany svojich práv. Z odpovede predsedu Okresného súdu Komárno zo dňa 15. 11. 2012 vyplýva, že predseda súdu hodnotí sťažnosť ako neoprávnenú.

14. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti je teda stav rozhodovania o nárokoch sťažovateľa, ktoré majú základ v nesprávnom úradnom postupe v konaní Nc 1005/1996, takýto:

- v konaní 7 C/234/2007 súd od vrátenia veci odvolacím súdom nekoná,*
- rozsudok v konaní 8 C/81/2008 bol odvolacím súdom zrušený a konanie zastavené...»*

V súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy a dohovoru v priebehu napadnutého konania sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodňuje tým, že «nie je zlučiteľné, a to pri akejkoľvek liberálnej interpretácii výkladu pojmov „spravodlivé súdne konanie“, „právo na zákonného sudcu“ a „bez zbytočných prieťahov“, so základnými právami sťažovateľa, ale ani s princípmi organizácie a práce súdov, aby na akomkoľvek súde 4 roky (2007 – 2011!) prebiehalo konanie v režime „sub secreto“ – teda bez toho, aby ktokoľvek z účastníkov mal o tomto konaní vedomosť, a aby od r. 2007 do roku 2015 súd vo veci nekonal, vec neprejednal a meritórne nerozhodol».

Sťažovateľ ďalej namieta, že „postup súdu v konaní 7C/234/2007, ktoré od podania návrhu (3. 12. 2007) dodnes trvá viac ako 7 rokov, je tak závažným porušením jeho procesných aj základných práv, že nie je možné označiť ho za súladný s právom... na spravodlivé prejednanie veci, a už vôbec nie na prejednanie a rozhodnutie v primeranej lehote“.

Sťažovateľ tiež tvrdí, že „... vylúčením jeho vzájomného návrhu (z konania Nc 1005/1996) na samostatné konanie bez toho, aby bol upovedomený o takomto procesnom postupe a pri absencii rozhodnutia zákonného sudcu o vylúčení veci došlo nielen k porušeniu práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote, ale aj k porušeniu práva na zákonného sudcu“.

Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol o porušení jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 15 000 € a úhradu trov konania, ktoré mu v súvislosti s jeho právnym zastupovaním vznikli v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 912/2016-24 z 15. decembra 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a vo zvyšnej časti ju odmietol pre neprípustnosť.

Následne spolu s prípisom č. k. II. ÚS 912/2016-31 z 9. februára 2017 ústavný súd doručil predsedovi okresného súdu uznesenie č. k. II. ÚS 912/2016-24 z 15. decembra 2016, ktorým prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa, a vyzval ho, aby sa k sťažnosti písomne vyjadril a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Následne okresný súd prípisom č. Spr 49/17 zo 14. februára 2017 požiadal ústavný súd o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia k prijatej sťažnosti a zaslanie vyžiadaného

súdneho spisu sp. zn. 7 C 234/2007, čo odôvodnil s poukazom na skutočnosť, že označený spisový materiál sa nachádza na Krajskom súde v Nitre (ďalej len „krajský súd“).

Ústavný súd v reakcii na označenú žiadosť okresného súdu 21. februára 2017 v príslušnej kancelárii krajského súdu zistil, že krajský súd vo veci sťažovateľa vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 9 Co 530/2016 rozhodol 31. januára 2017, pričom súdny spis okresného súdu sp. zn. 7 C 234/2007 vráti okresnému súdu v najbližších dňoch. Ústavný súd následne prípisom č. k. II. ÚS 912/2016-35 z 21. februára 2017 predĺžil okresnému súdu lehotu na podanie vyjadrenia k sťažnosti sťažovateľa a na zaslanie súdneho spisu sp. zn. 7 C 234/2007.

Následne predseda okresného súdu na výzvu ústavného súdu z 9. februára 2017 vo svojom stanovisku č. Spr 49/17 z 20. marca 2017 (doručenom ústavnému súdu 3. apríla 2017) v súvislosti s doterajším priebehom napadnutého konania uvádza najmä toto:

«Dňa 3. 12. 2007, za platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej iba „OSP“), bolo na Okresný súd Komárno, podané podanie nazvané: „Nc 1005/1996 – Vzájomný návrh podľa par. 97 OSP na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom“ zo dňa 29. 11. 2007, žalobcom [REDAKOVANÉ] proti žalovanému „Štát, Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky...“. Z predmetného podania vyplývalo, že ide o návrh na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom v konaní Okresného súdu Komárno sp. zn. Nc 1005/96, ktoré v tom čase nebolo právoplatne skončene (viď. pripojený spis sp. zn. Nc 1005/96).

Predmetné podanie nazvané ako „vzájomný návrh“ bolo podľa jeho obsahu a vymedzeného predmetu posúdené ako samostatná žaloba a preto bolo podanie zapísané ako nový návrh vo veci samej (Vyplýva to aj z vyjadrenia zákonného sudcu [REDAKOVANÉ] ku sťažnosti sťažovateľa, ktorá bola vybavovaná pod Spr 15333/12 a ktoré vyjadrenie predkladám v prílohe k tomuto vyjadreniu).

- Zákonný sudca [REDAKOVANÉ] žiadal pripojenie spisov a zistil, že konanie vedené na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. Nc 1005/96 nie je právoplatne skončené.

- Počas ďalšieho obdobia súd skúmal podmienky konania a preveril si v tejto súvislosti aj ďalšie spisy, v ktorých sa viedli konania medzi účastníkmi sporu, ktoré mohli s danou vecou súvisieť. Podstatným zistením bolo však to, že konanie vedené pod sp. zn. Nc 1005/96 Okresného súdu Komárno t. j. konanie o oprave dňa smrti nezvestnej ■■■■■, ktoré začalo na základe podnetu starostu Obce ■■■■■ ktorý v podnete poukázal na to, že nezvestná nemohla zomrieť dňa 31. 12. 1945, pretože tento dátum prežila, bola vysídlená do Maďarska, nebolo právoplatne skončené a podľa v tom čase platnej praxe odvolacieho súdu, v konaní bolo potrebné počkať na právoplatné skončenie veci sp. zn. Nc 1005/96 Okresného súdu Komárno a ďalej vo veci nekonať.

- Konanie vedené na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. Nc 1005/96 bolo právoplatne skončené až po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/18/2008-429, zo dňa 31. 3. 2008, ktorým odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa č. k. Nc 1005/96-408, zo dňa 6.12.2007.

- Následne však sťažovateľ aj s ďalšími účastníkmi konania v tejto veci vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. Nc 1005/96 podali dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý uznesením č. k. 5 Cdo 1447/2008-452 dovolanie účastníkov konania odmietol a to dňa 13. 11. 2009. Spis bol vrátený Okresnému súdu Komárno dňa 1. 12. 2009.

- Počas vyššie uvedenej doby súd nemohol v predmetnej posudzovanej veci (sp. zn. 7C/234/2007) konať, nakoľko od podania tzv. „vzájomného návrhu“ až do 20. 5. 2008 nebolo konanie vedené pod sp. zn. Nc 1005/96 právoplatne skončené, spis sa nenachádzal v niektorých štádiách konania vo veci sp. zn. Nc 1005/96 z rôznych dôvodov (dôvodu odvolania, dovolania a pod.) na Okresnom súde Komárno a zrejme v tejto súvislosti potom došlo aj k pochybeniu samotného sťažovateľa, ktorý dňa 23. 5. 2008 (možno si neuvedomujúc, že už bol podaná žaloba) podal ďalšiu žalobu na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ktorá sa viedla na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8C/81/2008 a ktorá bola v konečnom dôsledku právoplatne skončená až po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia Krajského súdu v Nitre č. k. 7Co/117/2011-159, zo dňa 24. 5. 2012. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že sám žalobca však mal a musel vedieť o tom, že podal dve rovnaké žaloby, kde bol predmet sporu rovnaký t. j. totožný. Túto skutočnosť nesignalizoval súdu žalobca, ale bola zistená až z rozhodovacej činnosti súdov, v konečnom

dôsledku bol tento rozpor odstránený až po rozhodnutí Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/314/2012-32, zo dňa 31. 1. 2013 (v celom rozsahu poukazujem na odôvodnenie predmetného rozhodnutia odvolacieho súdu).

- Dňa 27. 6. 2013 bol stanovený termín pojednávania na 8. 10. 2013.

- Navrhovateľ si dňa 21. 8. 2012 splnomocnil nového právneho zástupcu Advokátsku kanceláriu [REDAKOVANÉ], Komárno a dňa 21. 9. 2012 podal návrh na zmenu petitu návrhu. Po doručení zmeny petitu návrhu odporkyni, Okresný súd Komárno uznesením č. k. 7C/352/2010-69, zo dňa 4. 1. 2013 pripustil zmenu petitu návrhu.

- Okresný súd Komárno uznesením č. k. 7C/352/2009-75, zo dňa 31. 1. 2013 vyrubil doplatok súdneho poplatku za zmenu návrhu.

- Dňa 18. 2. 2013 bol stanovený termín pojednávania na 10. 5. 2013.

- Dňa 3. 10. 2013 podal sťažovateľ žiadosť o odročenie pojednávania, z dôvodu reakcie na podanie žalovaného, ako aj z dôvodu možnosti zvolenia si právneho zástupcu (v konečnom dôsledku si sťažovateľ advokáta zvolil až dňa 19. 3. 2014). Z tohto dôvodu bolo pojednávanie odročené a stanovený termín pojednávania na 25. 2. 2014, ktoré bolo odročené na žiadosť žalovanej strany na 21. 3. 2014.

- Žalobca si dňa 19. 3. 2014 splnomocnil na zastupovanie v spore právnu zástupkyňu advokátku [REDAKOVANÉ].

- Pôvodný zákonný sudca v predmetnej občianskoprávnej veci [REDAKOVANÉ], sa listom doručeným kancelárii prezidenta Slovenskej republiky 18. 9. 2014 vzdal funkcie sudcu podľa § 19 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Jeho funkcia sudcu zanikla dňom 30. 9. 2014.

- Po prerozdelení vecí po sudcovi [REDAKOVANÉ] dňa 1.10.2014, bol spis pridelený sudkyni [REDAKOVANÉ], ktorá po preštudovaní spisu dňa 31. 10. 2014 stanovila termín pojednávania na 11. 3. 2015, ktoré bolo odročené z dôvodu choroby sťažovateľa na termín pojednávania na 22. 6. 2015.

- Po prerozdelení vecí z dôvodu výrazného rozdielu v pracovnom zaťažení sudcov Okresného súdu Komárno, bola vec náhodným výberom prostredníctvom generátora elektronickej podateľne pridelená dňa 1. 5. 2015 zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ], ktorý nastúpil na Okresný súd Komárno dňa 1. 5. 2015...

- Po naštudovaní veci novým zákonným sudcom, bol stanovený termín pojednávania na 16. 9. 2015, na ktorom advokátka žalobcu žiadala o prerušenie konania z dôvodov procesných, ktorý potom písomne špecifikovala podaním zo dňa 27. 9. 2015 (podané emailom dňa 28. 9. 2015 a neskôr poštovým doručením (súdu došlo dňa 5. 10. 2015).

- Procesný návrh bol doručený žalovanému, po vyjadrení a vykonaní ďalších procesných úkonov bolo rozhodnuté o procesných návrhoch žalobcu uznesením Okresného súdu Komárno č. k. 7C/234/2007-139, zo dňa 13. 6. 2016, pričom proti tomuto rozhodnutiu súdu podal žalobca odvolanie.

- Po vykonaní potrebných procesných úkonov bol spis predložený Krajskému súdu v Nitre na rozhodnutie o odvolaní dňa 17. 8. 2016.

- Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie uznesením č. k. 9Co/530/2016-159, zo dňa 31. 1. 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 2. 3. 2017.

Spis v dôsledku procesných úkonov účastníkov konania (t. č. strán konania) sa nenachádzal na súde prvého stupňa (t. č. súde prvej inštancie) v nasledovných obdobiach:

- 18. 4. 2012 – 23. 5. 2012 (na Krajskom súde v Nitre)
- 29. 10. 2012 – 12. 3. 2013 (na Krajskom súde v Nitre)
- 17. 8. 2016 – 23. 2. 2017 (na Krajskom súde v Nitre).»

Predseda okresného súdu v označenom stanovisku ďalej uvádza:

«Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky by bolo možné uviesť, že predmetná vec by skutkovo a právne možno nevykazovala výraznú zložitosť, ale faktickú zložitosť vykazuje preto, že predpokladom plynulého postupu všeobecného súdu v konaní je predovšetkým podanie perfektného návrhu, čo sa v danom prípade nestalo. Neskôr aj napriek tomu, že došlo k naplneniu kvalifikovaného zastúpenia v predmetnom konaní (splnomocnenie advokátky zo strany sťažovateľa), nebol odstránený základný predpoklad pre rýchle konanie súdu t. j. upresnenie kvalifikovaného a perfektného návrhu s doložením listinných dôkazov. Zákonný sudcovia, ktorí v konaní konali museli v určitom štádiu konania vyzývať sťažovateľa na preukázanie jeho skutkových tvrdení, na označenie dôkazov resp. zabezpečiť dôkazy v priebehu konania, ktoré si sťažovateľ mohol a mal

zabezpečiť sám už pred podaním žaloby. Dôsledkom toho boli sťažovateľove procesné návrhy na prerušenie konania apod. Sťažovateľ skutkovo riadne nevymedzil predmet sporu a následne ešte podal v období rozhodnom pre posúdenie jeho podania na súd žalobu druhýkrát, pričom sa súd musel vysporiadať aj s obsahovo formálnymi pochybeniami už prvého podania, ktoré žalobca neodstránil ani doteraz. Sťažovateľ je napriek uvedenému, toho názoru, že prevažné obdobie nekonania súdu možno označiť ako absolútnu nečinnosť v období 9 rokov, s čím nemožno súhlasiť pre dôvody na jeho strane.

Z uvedenej chronológie úkonov vyplýva, že súd vo veci konal v takej miere, ako mohol v súvislosti s podaným návrhom, ako aj s poukazom na skutočnosť, že pôvodné konanie vedené pod sp. zn. Nc 1005/96 bolo ukončené až po podaní obsahovo rovnakého, ale už druhého návrhu žalobcu. Súd v tomto období sledoval vec, je pravdou, že mohol konanie aj formálne prerušiť až do skončenia veci vedenej pod sp. zn. Nc 1005/96 Okresného súdu Komárno, pretože dôvod na zastavenie konania tu zrejme existoval. Napriek tomu, že tak neurobil, nedopustil sa žiadneho pochybenia, pretože vo veci konať aj tak nemohol. Je preto nesporné, že v počiatocnom štádiu konania súdu, v naznačenom smere, napomáhala k predlžovaniu konania aj pasivita sťažovateľa, ktorý teraz tvrdí, že nevedel o svojich dvoch totožných podaniach (?). Toto tvrdenie však rozhodne logické nie je. V tomto smere je nutné poukázať na skutočnosť, že v tomto štádiu konania (t. j. v počiatocnom štádiu konania) mohol byť zrejme použitý aj postup súdu podľa § 107 a nasl. OSP, pretože zo spisu táto skutočnosť vyplýva.

Sťažovateľ, ako žalobca, neskôr využil široké možnosti, prostredníctvom ktorých uplatňoval rôznymi procesnými podaniami a vyjadreniami (ktoré mu však Občiansky súdny poriadok priznával), ako aj žiadosťami oddaľovanie rozhodnutia či už o procesných návrhoch a tým aj vo veci samej. Rýchlosti konania nenapomáhali ani podania sťažovateľa, ktoré boli obsahovo nekonkrétne a nejednoznačné, z ktorých nevyplývalo čoho sa nimi vlastne mienil domáhať, čo si následne vyžadovalo ďalšie množstvo procesných úkonov súdu. Doterajšia doba konania bola teda výrazne ovplyvnená najmä sťažovateľovými nejasnými procesnými úkonmi, podaniami, o ktorých súd bol povinný konať a rozhodovať, čím sa značne oddaľuje aj doba rozhodnutia vo veci samej.

Sťažovateľ sa počas dokazovania vyjadroval k jednotlivým podaniam protistrany, navrhoval rôzne dôkazy, v snahe vo veci dosiahnuť úspech, pričom odkazoval na množstvo

relevantných súdnych konaní, ktoré sa predmetného konania týkali, ale aj netýkali, s ktorými sa potom súd v záujme spravodlivého a objektívneho rozhodnutia vo veci samej musel oboznámiť (sťažovateľ bol a je na Okresnom súde Komárno účastníkom konania resp. stranou v konaní celkom v 23 súdnych sporoch, z ktorých je 13 skončených a 10 je neskončených). Z tohto pohľadu môže mať potom ústavná sťažnosť iný rozmer a zámer, ako ňou verbalizované odstránenie stavu právnej neistoty. Som toho názoru, že ak v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania resp. strany v konaní, čo aj zákonne prípustných a možných, dochádza k predlžovaniu konania, z čoho vyplýva, že túto skutočnosť nemožno hodnotiť iba ako „zbytočné prietahy v konaní“, zodpovednosť za tento stav nemožno pripísať iba konajúcemu súdu. Objektívne však treba uviesť, že v určitom štádiu konania, zdravotné problémy a opakované práceneschopnosti zákonného sudcu ■■■■■, ktoré sú v tomto prípade z hľadiska posudzovania ústavným súdom subjektívneho charakteru a nemôžu byť na ujmu sťažovateľovi, mohli spôsobiť určitý časový sklz.

Z vyššie uvedeného však vyplýva, že som nezistil žiadne také obdobie, ktoré by bolo možné označiť ako absolútnu nečinnosť súdu tak, ako to uvádza sťažovateľ. Som toho názoru, že zákonní sudcovia s poukazom na ich pracovnú zaťaženosť konali, vykonávali potrebné procesné úkony, vyvolané či už dôkaznou situáciou alebo právnymi skutočnosťami, ku ktorým došlo v priebehu konania, ako aj procesnými postupmi účastníkov konania resp. strán konania. V súlade so závermi odvolacieho súdu však treba priznať, že sa v určitom štádiu konania súd nesprávne riadil procesné, kedy prerokovával a rozhodoval o podaní, ktoré bolo sťažovateľom v konečnom dôsledku neskôr podané na súd, pričom v tomto smere treba uviesť, že k náprave tohto postupu už došlo v rámci konania súdu a to vlastnou činnosťou súdu. Zároveň je potrebné v tomto smere uviesť, že nedošlo k vydaniu právoplatného rozhodnutia vo veci samej, ktoré by bolo spôsobilo sťažovateľovi neodstrániteľný následok. Konštatujem teda, že aj keď by sa celková dĺžka konania od podania žaloby na súd až doposiaľ javila ako neprimeraná, táto okolnosť nie je spôsobená ani ovplyvnená nesprávnym postupom súdu s cieľom porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky.»

Predseda okresného súdu spolu so svojím stanoviskom č. Spr 49/17 z 20. marca 2017 zaslal ústavnému súdu aj stanovisko pôvodne určeného zákonného sudcu č. Spr. 15333/12 z 26. októbra 2012, z obsahu ktorého nevyplývajú iné skutočnosti než tie, ktoré boli už konštatované predsedom okresného súdu v jeho stanovisku k sťažnosti č. Spr 49/17 z 20. marca 2017.

Prípisom č. k. II. ÚS 912/2016-42 zo 4. apríla 2017 ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby oznámila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal stanovisko predsedu okresného súdu č. Spr 49/17 z 20. marca 2017 spolu s vyjadrením pôvodne určeného zákonného sudcu č. Spr. 15333/12 z 26. októbra 2012 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 24. apríla 2017 uvádza, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, pričom v reakcii na označené stanovisko predsedu okresného súdu a vyjadrenie pôvodne určeného zákonného sudcu č. Spr. 15333/12 z 26. októbra 2012 polemizuje s ich hodnotiacimi závermi týkajúcimi sa doterajšieho priebehu napadnutého konania a miery vplyvu sťažovateľa na jeho aktuálny stav.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označeného článku ústavy a dohovoru. Poukazujúc na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou v sťažnosti namietaného porušenia označených práv, ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (m. m. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03), a preto ďalej konal bez nariadenia ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Predmetom posudzovania ústavného súdu po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie je tá časť jeho sťažnosti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 234/2007.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na povahu prerokúvanej veci a jej význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že konanie nemožno považovať z právneho hľadiska za zložité, pretože ide o vec, ktorá patrí k štandardnej rozhodovacej agende všeobecných súdov v súkromnoprávných veciach. Obsah súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 234/2007 nepotvrďuje ani faktickú zložitost' predmetnej veci. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právnou ani skutkovou zložitost'ou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku namietaného konania.

2. Ústavný súd pri hodnotení ďalšieho kritéria, správania sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania, nezistil také skutočnosti, ktoré by významne ovplyvnili jeho doterajšiu dĺžku a mali byť zohľadnené na jeho ťarchu. Správanie sťažovateľa v napadnutom konaní nemožno hodnotiť ako faktor, ktorý prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní (ako aj neprimeraná dĺžka konania) môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnost'ou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnost'ou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).

Z uvedeného prehľadu úkonov vykonaných okresným súdom v napadnutom konaní, popis ktorých v zásade zodpovedá aj obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu, ústavný súd zistil, že v doterajšom postupe okresného súdu možno identifikovať ničím neodôvodnené obdobie jeho výraznej nečinnosti, a to od decembra 2007 do júna 2011, ktoré je v rozpore s ústavnou požiadavkou prerokovania veci bez zbytočných prietahov, pretože okresný súd v tomto období nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Ústavný súd ďalej zistil, že konanie na okresnom súde je poznačené aj neefektívnosťou a nesústredenosťou, pričom tento prvok možno v postupe okresného súdu vidieť najmä v tom, že uznesenie okresného súdu č. k. 7 C 234/2007-18 z 22. júna 2011 a uznesenie okresného súdu č. k. 7 C 234/2007-139 z 13. júna 2016 vydané v priebehu napadnutého konania boli na základe podaného odvolania sťažovateľa zrušené uznesením krajského súdu č. k. 25 Co 314/2012-32 z 31. januára 2013 a uznesením krajského súdu č. k. 9 Co 530/2016-159 z 31. januára 2017, a to pre závažné procesné pochybenia, ktorých sa okresný súd dopustil v súvislosti s vybavovaním sťažovateľovej veci.

Napokon ústavný súd konštatuje, že o nesústredení a neefektívnosti postupu okresného súdu svedčí predovšetkým skutočnosť, že vec sťažovateľa nie je ani po takmer 10 rokoch a od začatia konania právoplatne skončená, čo je už samo osebe z ústavného hľadiska neakceptovateľné (napr. m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 82/2010), bez ohľadu na hodnotenie miery, v akej okresný súd prispel k tomuto stavu.

Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu (z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľa, postupu okresného súdu poznamenaného jeho nečinnosťou, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu napadnutého konania a jeho celkovú dĺžku) dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie,

opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené a vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončená, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ domáhajúci sa vybavenia svojej záležitosti nachádza (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ sa okrem vyslovenia porušenia označeného práva domáha aj priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €. Tento návrh odôvodňuje najmä s poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiacim stavom svojej právnej neistoty.

Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné zaoberať sa aj vecnou opodstatnenosťou návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za stav spôsobenej právnej neistoty postupom orgánov verejnej moci.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadňoval predovšetkým celkovú dĺžku konania okresného súdu, prihliadol na charakter jeho neefektívnej činnosti v skúmanom období, na obdobie jeho nečinnosti, predmet sporu, skutkovú a právnu zložitosť veci, ako aj jej význam pre sťažovateľa a správanie sťažovateľa v posudzovanom období.

Vychádzajúc z komplexného posúdenia týchto skutočností, ústavný súd považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 4 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2014, ktorá bola 839 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2015. Úhradu priznal sťažovateľovi za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 139,83 € [1/6 výpočtového základu (§ 11 ods. 3 vyhlášky)], čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby po 8,39 € [1/100 výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky)] predstavuje sumu 296,44 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa [§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku (bod 4 výroku tohto nálezu)].

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2017